

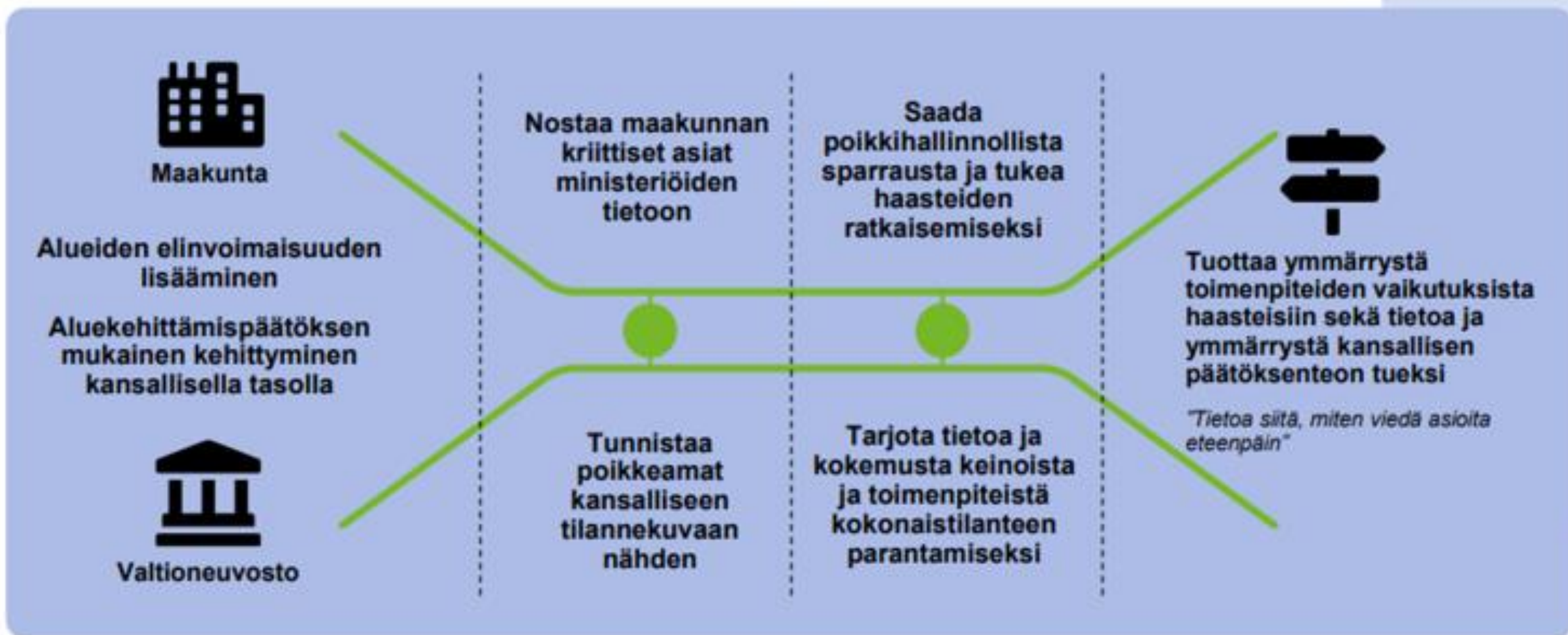

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Maakuntien ja valtion väliset aluekehittämis- keskustelut 2025

Outi Ervasti

Aluekehittämiskeskustelujen tavoitteet

ALKE-keskustelut 2025-2027

Vuosi 2025

- Maakuntien yhteiset temaattiset keskustelut, toteutustapana kaikkien maakuntien yhteinen keskustelu
- Katsaus vuoden 2024 teemojen etenemiseen
- Ajankohta 20.-21.3 2025, läsnätilaisuus Mariankadun kokouskeskuksessa

Vuosi 2026

- Maakuntien yhteiset keskustelut, joko maakuntien itse ehdottamissa kokoonpanoissa tai kaikki maakunnat yhdessä

Vuosi 2027

- Fokus ALKE-päätöksen ja –keskustelujen seurannassa ja nostoissa tulevaa hallitusohjelmaa varten, ei uusia teemoja

Vuoden 2025 keskustelujen valmistelu I/II

VN:n tavoite-
aikataulu

- Keskusteluteemojen valmistelu ALKE-päätöksen, edellisen vuoden keskustelujen ja aluekehityksen tilanne- ja kehityskuvan perusteella
  - Tilanne- ja kehityskuvawebinaari 30.10.
- Ministeriöiden yhteisen näkemyksen muodostaminen niistä teemoista, joista halutaan keskustella
  - VN-verkosto 24.10. ja 7.11.
  - 3-5 teemaa joista valinta ja näkökulmien työstö yhdessä maakuntaliittojen kanssa
- Keskustelu teemoista maakuntien liittojen kanssa
  - TEM ja maakuntaliitot / ajankohtaista aluekehittämisestä 12.11. klo 14-15.30
  - Maakunnat käsittelevät teemoja yhdessä sekä työstävät VN-ehdotusten pohjalta ja niitä omalta osaltaan tarkentaen kaksi teemakokonaisuutta
- Maakuntien ja VN:n näkemysten yhteensovittaminen
  - VN-verkosto 28.11.
- Teemojen vahvistaminen
  - AUNE 3.12.
- Ohjeistus valmistautumisesta maakunnille ja ministeriöille

Maakuntien liittojen
ALKE-johtajien kokous
pe 22.11.

Vuoden 2025 keskustelujen valmistelu II/II

- Maakuntien tilannekuvien läpikäynti yhdessä ministeriöiden kanssa
  - Tammikuu 2025, ajat avataan varattaviksi Teamsissa
- Taustapaperit teemoittain sisältäen kysymyksenasettelun, jaetaan osallistujille etukäteen
- ALKE-keskustelut 20.-21.3.
  - Aamupäivä 20.3. vuoden 2024 keskustelujen seuranta
  - Iltapäivä 20.3. teema I
  - Aamupäivä 21.3. teema II
  - Iltapäivä 21.3. yhteenveto ja johtopäätökset

VN-ehdotukset teemoiksi

1

Alueellisten ja kansallisten toimien yhteensovitus talouskasvun vauhdittamiseksi

- Kansalliset ja alueelliset TKI-toimet - TK-rahoitussuunnitelman kansalliset painopistevalinnat ja maakuntien älykkään erikoistumisen strategiat

2

Älykäs sopeutuminen

- Erilaisen väestökehityksen kunnat ja alueet, kuntien välinen yhteistyö, alueellisten toimijoiden roolit ja yhteensovitus, väestön hyvinvointi
- Aluerakenteen eriytyminen, siihen liittyvät alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämistarpeet, alueellinen koheesio. Kytkentä investointipaineisiin ja investointien pullonkauloihin ml. asuminen, veto- ja pitovoima.

3

Kokonaisturvallisuus

- Henkinen kriisinkestävyys ja resilienssi, yhteisöllisyys kansalais- ja vapaaehtoistoiminta
- Huoltovarmuus, kriittinen infrastruktuuri

VN esitys:
maakuntien liitot
valitsevat näistä
yhteisesti kaksi
teemaa
(mahdollisuus
myös täsmentää
ko. teemoja)

2 teemaa + toimintatapa-keskustelu

1 Alueellisten ja kansallisten toimien yhteensovitus talouskasvun vauhdittamiseksi

- Kansalliset ja alueelliset TKI-toimet – TK-rahoitussuunnitelman kansalliset painopistevalinnat ja RIS-strategiat – prosessin toimivuus ja arvoketjujen rakentuminen
- Geopolitiikka ja digisiirtymä – vaikutukset (EU-sääntely ja USA)

2 Kokonaisturvallisuus ja huoltovarmuus

- vihreä siirtymä - uudet riskit ja mahdollisuudet ml. ilmastonmuutos ja luontokato
- valmius- ja varautumistyö - alueiden rooli siinä
- henkinen kriisinkestävyys ja resilienssi ml. kulttuuri- ja harrastukset sekä järjestötyö voimavarana

+ Aluekehittämisen resurssit ja työkalut – EU:n seuraava ohjelmakausi (toimintatapakysymys)

- Ajankohtaisuus: EU:n tuleva toimintasuunnitelma, kansallisen suunnitelman valmistelu, suhde kansalliseen aluekehittämiseen
- Peruslähtökohta: läheisyysperiaate, demokraattinen päätöksenteko ja alueperustainen päätöksenteko
- Miten valmistaudutaan uuden kauden muutoksiin, esim. puhtaan siirtymän hankkeen, energian riittävyys, vrt. kokonaisturvallisuus, Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen sekä luontokato, Osaamiseen liittyvät asiat vs. väestön ikääntyminen, digitaalinen siirtymä ja datatalous

VN kommentit maakuntien esitykseen

1

Alueellisten ja kansallisten toimien yhteensovitus talouskasvun vauhdittamiseksi

2

Kokonaisturvallisuus

- painopiste on asettumassa henkiseen kriisinkestävyyteen
- uusi turvallisuusstrategia julkaistaan 3.2.2025

+3

VN esitys: Luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutos

- **Älykäs sopeutuminen** tulee joko neljänneksi, tai edellä olevien teemojen 1-3 läpileikkaavaksi näkökulmaksi
- **Aluekehittämisen resurssit ja työkalut** ei saanut TEM:n kannatusta - ei vielä ole riittävästi EU:n varmoja reunaehtoja ja muutoksia keskusteltavaksi.
- **Edellisten alke-keskustelujen seuranta ja arviointi** jää alke-päivistä pois ja toteutetaan jotenkin toisin.

TEM:n osastopalaveri päättää teemoista 16.12.

Tilanne- ja kehityskuvan teemat pohjautuvat aluekehittämispäätökseen

Aluekehitystoimijoiden yhteinen näkemys maakunnan tilanteesta

- **Nykytilan** analyysi ja muutoksen suunta
- **Arviot näkymistä vuoden ja viiden vuoden päähän** kehityksen jatkuessa nykyisen mukaisena
- Mitkä **negatiiviset tai positiiviset muutostekijät** haastavat tilanteen ja mitä tulevaisuuksia ja päätöksentekotilanteita näistä voi seurata?

Maakunnan tilanne- ja kehityskuvan teemat

- **Väestönkehitys** *Kuvaus väestödynamiikasta (eli esimerkiksi nettomuutto, luonnollinen väestönkasvu ja näiden kehityksen trendi) keskeiset kehityskulut ja muutokset huomioiden.*
- **Kestävä elinvoima ja investoinnit** *Esimerkiksi puhdas ja digisiirtymä, investoinnit, yritysten liikevaihto, uudistuva teollisuus, TKI ja osaava työvoima.*
- **Hyvinvoiva väestö ja yhteisöt** *Esimerkiksi osallisuus/yhteisöllisyys, kotoutuminen, arjen turvallisuus ja nuorten hyvinvointi.*
- **Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto** *Esimerkiksi alue- ja yhdyskuntarakenne, kaupungistuminen, ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen, luonnon monimuotoisuus, luonnonvarojen kestävä käyttö ja saavutettavuus.*

- Työn pohjana voidaan hyödyntää kansallisen tilanne- ja kehityskuvan aineistoja.
- millaista kehitys on ollut koko maakunnassa, mutta myös seutukuntien ja kuntien välillä sekä kaupunki- ja maaseutualueilla.
- miten maakunta vertautuu koko maan tilanteeseen.
- eri osatekijöiden yhteisvaikutukset (syy - seuraus –suhde, riippuvuus).
- Aihealueesta riippuen muutos aiempaan kuvataan vuosimuutoksena ja/tai pidemmän aikavälin (5-10 v.) kehityksenä
- enimmäispituus 6 sivua

Liiton valmisteluaikataulu

- 22.11. ALKE-johtajat (maakuntien esitys teemoista)
- 28.11. Uudenmaan ELY:n ja liiton SILTA –ryhmä
- 3.12. AUNE** (VN + maakuntien yhteinen päätös teemoista)
- 4.12. Maakuntajohtajakokous** (hyväksyi teemat)
- (16.12. TEM:n osastopalaveri (vahvistaa teemat)
- 17.12. MYR (tiedoksi)
- 31.12. Uudenmaan tilannekuva TEM:lle
- 20.-21.3 ALKE-keskustelut**

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Kiitos

